

Հուլիսի 30, 2015թ.

ք. Երևան

Ոստիկանությունն ու դրա աշխատակիցներն ընդդեմ Վիլեն Գայֆեջյանի

ԿԱՐԾԻՔ

Երևան քաղաքի Արաբկիր և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում է գտնվում քաղաքացիական գործն ըստ հայցի Հայաստանի Հանրապետության՝ ի դեմս ՀՀ ոստիկանության, ինչպես նաև համահայցվորներ՝ ՀՀ ոստիկանության իրավաբանական վարչության պետ Հովհաննես Քոչարյանը, ոստիկանության աշխատակիցներ Արթուր Մադաթյանը և Սերգեյ Զաքարյանը: Հայցը ներկայացվել է ընդդեմ քաղաքացի Վիլեն Գայֆեջյանի՝ հետևյալ փաստական հանգամանքների շրջանակներում:

Սույն թվի մայիսի 24-ին www.blog.lin.am կայքում հրապարակվել է «11 SOS-Գ/7» վերնագրով տեսանյութ, որի սկզբնաղբյուրը՝ <http://blog.lin.am/140998.html> հասցեի նշումով տեղադրված է եղել www.youtube.com կայքում <https://www.youtube.com/watch?v=uhx5erHm5YE> հասցեի ներքո: Տեսանյութում հաղորդավար Վիլեն Գայֆեջյանը մեկնաբանում է ՀՀ Նախագահի նստելավայրի առջև ծառայություն կատարող ոստիկանների գործողությունները, երբ նրանք ֆիզիկական ուժ կիրառելով բողոքի ակցիա իրականացնող մի խումբ քաղաքացիների հեռացնում էին Նախագահի նստելավայրի մուտքի մոտից: Հայցվորները գտնում են, որ տեսանյութում հաղորդավարը օգտագործել է հայցվորների պատիվը և արժանապատվությունը արատավորող արտահայտություններ: Մասնավորապես, հաղորդավարը ողջույնի խոսքերը սկսում է հետևյալ արտահայտությամբ. «Սիրելի հայրենակիցներ, եթերում Գ ու հենց-ընենց յոթ հաղորդաշարի առաջին թողարկումն է», իսկ տեսանյութի 28-րդ վայրկյանում հաղորդավարը, աջ ձեռքի շարժումով ցույց տալով ուսադիրը, ասում է. «մենք՝ Գ ու հենց ընենց յոթերս, ՀՀ քաղաքացու պաշտպաններն ենք, ծառաներն ու բարեկամները» արտահայտություն: Տեսանյութի 44-րդ վայրկյանում հաղորդավարը հնչեցնում է հետևյալ արտահայտությունը. «վերջերս մեր զաբոռասպատման բաժին ահագանգ եղավ» արտահայտությունը, որից անմիջապես հետո տեսանյութում ցուցադրվում է ՀՀ նախագահի նստավայրի առջև տեղադրված երկայթա ճաղավանդակները և այդտեղ ծառայություն իրականացնող ոստիկանության ծառայողների պատկերները: Տեսանյութի 3:00 րոպեում կատարվում է 02 լրատվական հաղորդաշարի մի դրվագի մեջբերում, որտեղ հաղորդավարի

հրաժեշտի խոսքից և երկու հայցվորների գործողությունների ցուցադրումից անմիջապես հետո 3:10-րդ բոլորակին պատասխանողը օգտագործում է «շան տղերք» արտահայտությունը:

Հայցվորները, ի թիվս այլ փաստարկների, գտնում են, որ պետությունը նույնպես կարող է հանդես գալ որպես քաղաքացիաիրավական հարաբերությունների սուբյեկտ և հայցել իրավական պաշտպանություն իր բարի համբավը (ըստ ՀՀ Սահմանադրության) կամ գործարար համբավը (ըստ Քաղաքացիական օրենսգրքի) արատավորելու համար: Ի հավելումն, հայցվորները գտնում են, որ տեսանյութի վիրավորական արտահայտությունները հավաքական իմաստով ուղղված էին ՀՀ ոստիկանությանը և որ պատասխանողը իր գործողություններով նպատակ է ունեցել նսեմացնել ՀՀ ոստիկանության բարի համբավը: Նման հանգամանքներում հայցվորները գտնում են, որ Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս ոստիկանության, իրավունք է ստանում հանդես գալ որպես հայցվոր Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի հիմքով և հայցել իրավական պաշտպանություն ոստիկանության բարի համբավը արատավորող հրապարակային հայտարարություններից:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն գործում որպես հայցվորներ հանդես են գալիս Հայաստանի Հանրապետությունը և մի շարք պաշտոնատար անձինք: Այս իմաստով այս դատական գործը տարբերվում է մնացած գործերից, որոնց վերաբերյալ Խորհուրդը նախկինում արտահայտել է կարծիք: Խորհուրդը գտնում է, որ պետական մարմինները և հանրային պաշտոնյաները պետք է ձեռնպահ մնան վիրավորանքի ու զրպարտության գործերով որպես հայցվորներ հանդես գալուց: Այս հարցին սպառնիչ պատասխան է տվել ՀՀ Սահմանադրական դատարանը, որն իր ՄԴՈ-997 որոշման մեջ, որում վերջինս բացահայտեց Քաղաքացիական դատավարության 1087.1 հոդվածի բոլոր դրույթների սահմանադրաիրավական բովանդակությունը, նշել է, որ 1087.1 հոդվածի իմաստով *«անձի պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավն այլ անձանց արատավորող գործողություններից պաշտպանվում է բացառապես քաղաքացիաիրավական կարգավորման միջոցով, և «անձ» արտահայտությունը վերաբերելի չէ իշխանության մարմիններին որպես իրավաբանական անձ»:*¹ Այս դիրքորոշմամբ ՄԴ-ն բացառել է պետական մարմինների միջամտությունը վիրավորանքի ու զրպարտության դատական գործերում: Ընդ որում, պետական մարմինների չմիջամտելու սկզբունքը ՄԴ-ն համարում է որպես յուրաքանչյուրի ազատորեն արտահայտվելու, այդ թվում սեփական կարծիք ունենալու, տեղեկություններ և գաղափարներ ստանալու և տարածելու ազատության իրականացման կարևոր **երաշխիք**:²

¹ Կետ 11, պարբ. 3:

² Տես կետ 6-ում:

Պետական մարմինների չմիջամտության սկզբունքը ամրագրված է մի շարք պետությունների իրավակիրառ պրակտիկայում և տարածվում է ինչպես պետական, այնպես էլ ընտրովի մարմինների, պետական ձեռնարկությունների և նույնիսկ քաղաքական կուսակցությունների վրա: Այս սկզբունքի պահպանումը քաղաքական կամքի դրսևորում է առ այն, որ իշխանությունները գնահատում են պետական ու հանրային մարմինների բաց քննադատության կարևորությունը ժողովրդավարական հասարակարգում, այդ մարմինների հեղինակության իրավունքի սահմանափակ շրջանակը ու դրա հանրային բնույթը: Պակաս կարևոր չէ նաև այն հանգամանքը, որ հանրային մարմիններն ունեն պաշտպանվելու լայն ռեսուրսներ՝ մի բան, որը հաճախ հասու չէ սովորական քաղաքացիներին:³ Այս առումով մտահոգության առարկա է այն հանգամանքը, որ պետական մարմինները վիրավորանքից կամ զրպարտությունից պաշտպանվելիս օգտագործում են հանրային ռեսուրսներ՝ սահմանափակելու համար մի իրավունք (տեղեկատվության ազատ հոսքը), որն ի վերջո նույնպես հանրային նշանակություն ունի:

Ի մի բերելով վերը նշվածը, **Խորհուրդը գտնում է, որ Հայաստանի Հանրապետությունը՝ ի դեմս ՀՀ ոստիկանության, չի կարող սույն գործով հանդես գալ որպես հայցվորներ: Ինչ վերաբերում է մյուս հայցվորներին, նրանք կարող են հանդես գալ որպես ֆիզիկական անձինք և դատական պաշտպանության իրենց իրավունքները իրականացնելիս չպետք է օգտագործեն հանրային ռեսուրսները:**

Տեղեկատվական վեճերի խորհուրդ

Շուշան Դոյրոյան (Խորհրդի քարտուղար) - Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոնի նախագահ

Մանանա Ասլամազյան - անկախ մեդիափորձագետ

Բորիս Նավասարդյան – Երևանի մամուլի ակումբի նախագահ

Արամ Աբրահամյան - «Առավոտ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր

Արա Ղազարյան - «Արնի Քնսալթ» փաստաբանական գրասենյակի փոխսնօրեն

Գեղամ Վարդանյան- Մեդիա նախաձեռնությունների կենտրոնի պրոդյուսեր

³ «Զրպարտության սահմանումը, արտահայտվելու ազատության և հեղինակության պաշտպանության սկզբունքները». Արտիկ 19 միջազգային իրավապաշտպան կազմակերպություն: Հուլիս 2000: Ամբողջական տեքստը մատչելի է հետևյալ կայքում. <https://www.article19.org/data/files/pdfs/standards/definingdefamation.pdf> Տե՛ս սկզբունք 3 և դրա մեկնաբանությունը: